

TLAČOVÁ SPRÁVA VIA IURIS

Poslanci navrhujú zmeny
zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie,
ktoré výrazne zhoršujú práva verejnosti

Pezinok, 8.3.2010

Zmeny v zákone, ktoré minulý týždeň navrhol gestorský Výbor pre životné prostredie, nielenže neodstraňujú všetky nedostatky vytýkané Európskou komisiou, ale celý návrh zákona výrazne zhoršujú! Poslanci napríklad chcú utajiť všetky informácie o povolení jadrových elektrární a chcú preto zmeniť aj zákon o slobode informácií. Hrozba straty eurofondov sa tým neodstraňuje.

Navrhované zmeny boli zverejnené na internetovej stránke parlamentu **dnes ráno, 8. marca 2010**. Parlament bude o prijatí týchto zmien rozhodovať zajtra, 9. marca 2010.

Vo februári 2010 Európska komisia upozornila slovenskú vládu, že slovenské zákony neumožňujú občanom dostatočne sa zúčastniť povolenia veľkých projektov s najzávažnejším dopadom na zdravie a životné prostredie. Podľa vyjadrenia Komisie preto hrozí, že Slovensko príde o peniaze z fondov EÚ, ktorými majú byť mnohé veľké projekty financované. Odhaduje sa, že by mohlo ísť až o 8 miliárd eur (240 miliárd Sk). Vláda následne urýchlene predložila do parlamentu novelu zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorá mala nedostatky vyriešiť.

Parlamentný **Výbor pre životné prostredie** (ktorý je gestorským výborom) však navrhol v zákone **závažné zmeny**, ktoré **veľmi oslabujú možnosť verejnosti zúčastniť sa povolenia najzávažnejších prevádzok** (napr. jadrových elektrární, chemických tovární, baní, skládok). Navrhnuté zmeny napríklad **úplne rušia právo verejnosti získať informácie o povolení jadrových elektrární a jadrových zariadení**.

Najzávažnejšie nedostatky:

1.

Navrhované zmeny **úplne rušia právo verejnosti získať akékoľvek informácie o projektoch výstavby jadrových zariadení**, o dostavbe jadrovej elektrárne v Mochovciach, o povolení stavby skladov rádioaktívneho odpadu, o povolení prepravy jadrového materiálu a pod. (*informácie, ktoré majú byť utajené sú vymenované pod týmto textom). Navrhované zmeny chcú dokonca zmeniť aj zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a zakotviť do neho špeciálne ustanovenie, že **všetky informácie o povolení jadrových zariadení sú tajné**.

2.

Navrhované zmeny **vylučujú občanov z najväčších projektov, ktorých povolenie v minulosti už začalo, avšak nebolo ešte dokončené, alebo ohľadom ktorých už prebehol proces tzv. posudzovania vplyvov na životné prostredie** (tento proces vždy predchádza samotnému povoleniu). Ide napríklad o stavbu vodnej nádrže Slatinka alebo lyžiarskeho strediska nad Čertovicou.

3.

Navrhované zmeny **znemožňujú občianskym združeniam domáhať sa nápravy na súde ak úrady pri povolení veľkých projektov hrubo porušia zákon** – napríklad povolia tovareň, ktorá desaťnásobne prekračuje zákonom dovolený objem vypúšťaných znečisťujúcich látok. Na základe navrhovaných zmien budú môcť úrady tvrdiť, že občianske združenia môžu namietat iba porušenie svojich procesných práv – napríklad že si nemohli dostatočne preštudovať spis, ale nemôžu namietat iné hrubé porušenia zákonov. Tento argument v minulosti použil aj Úrad jadrového dozoru pri povolení výstavby JE Mochovce.

4.

Navrhované zmeny stanovujú, že **rozhodnutie o povolení jadrových zariadení sa nebude priamo doručovať občanom**, ktorí môžu byť jadrovými zariadeniami dotknutí. Rozhodnutie sa **bude iba zverejňovať na úradnej tabuli** Úradu jadrového dozoru, ktorá je umiestnená v Bratislave – teda **mnoho desiatok kilometrov od bydliska dotknutých občanov**. Ľudia bývajúci v okolí jadrových zariadení sa teda o povolení ani nemusia dozvedieť a následne nebudú mať právo sa domáhať nápravy, ak úrad pri povolení poruší zákon. Minimálnym štandardom by malo byť zverejnenie rozhodnutia na internete, ako je to aj v Českej republike.

Kontakt:

Peter Wilfling, právnik spolupracujúci so združením VIA IURIS, 0904 217 833

---

*

Ak by prešli navrhované zmeny, pre verejnosť by sa stali utajenými nasledovné informácie o povolení jadrových elektrární, jadrových zariadení a prepravy rádioaktívnych látok:

A. Dokumentácia potrebná k písomnej žiadosti o súhlas na umiestnenie stavby jadrového zariadenia

- a) zadávacia bezpečnostná správa,
- b) zadávacia správa o spôsobe vyradovania,
- c) projektový zámer na fyzikálno-technické riešenie jadrového zariadenia v úrovni zadávacieho projektu,
- d) zadávacia správa o spôsobe nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a s vyhoretým jadrovým palivom,
- e) požiadavky na kvalitu jadrového zariadenia,
- f) návrh hraníc jadrového zariadenia,
- g) návrh veľkosti oblasti ohrozenia jadrovým zariadením,
- h) hodnotenie vplyvu jadrového zariadenia na životné prostredie, ak tak ustanovuje osobitný predpis, 8) ako aj hodnotenie potenciálneho vplyvu okolitého prostredia na jadrové zariadenie.

B. Dokumentácia potrebná k písomnej žiadosti o stavebné povolenie na stavbu jadrového zariadenia

- a) predbežná bezpečnostná správa, ktorá preukazuje plnenie zákonných požiadaviek na jadrovú bezpečnosť na základe údajov, o ktorých sa uvažuje v projekte,
- b) projektová dokumentácia potrebná k stavebnému konaniu,
- c) predbežný plán nakladania s rádioaktívnymi odpadmi, s vyhoretým jadrovým palivom vrátane ich prepravy,
- d) predbežný koncepčný plán vyradovania,

- e) kategorizácia vybraných zariadení do bezpečnostných tried,
  - f) predbežný plán fyzickej ochrany,
  - g) dokumentácia systému kvality a požiadavky na kvalitu jadrového zariadenia a ich vyhodnotenie podľa bodu A písm. e),
  - h) predbežný vnútorný havarijný plán,
  - i) predbežné limity a podmienky bezpečnej prevádzky,
  - j) predbežný program kontrol jadrového zariadenia pred jeho prevádzkou,
  - k) predbežné vymedzenie hraníc jadrového zariadenia spresnením údajov uvedených v bode A písm. f),
  - l) predbežné vymedzenie veľkosti oblasti ohrozenia jadrovým zariadením spresnením údajov uvedených v bode A písm. g),
- m) dokumentácia podľa § 6 ods. 2 písm. j).

C. Dokumentácia potrebná k písomnej žiadosti o povolenie na uvádzanie jadrového zariadenia do prevádzky a prevádzku

- a) limity a podmienky bezpečnej prevádzky,
  - b) zoznam vybraných zariadení s rozdelením do bezpečnostných tried,
- c) programy vyskúšania vybraných zariadení určené úradom,
- d) program uvádzania jadrového zariadenia do prevádzky členený na etapy,
- e) program prevádzkových kontrol vybraných zariadení,
  - f) dokumentácia systému kvality a požiadavky na kvalitu jadrového zariadenia a ich vyhodnotenie podľa bodu B písm. g),
  - g) prevádzkové predpisy určené úradom,
  - h) vnútorný havarijný plán,
  - i) predprevádzková bezpečnostná správa, ktorá spresňuje správu uvedenú v bode B písm. a),
  - j) pre jadrové zariadenia s jadrovým reaktorom pravdepodobnostné hodnotenie bezpečnosti prevádzky pre odstavený reaktor a pre nízke výkonové hladiny, ako aj pre plný výkon reaktora,
  - k) plán fyzickej ochrany vrátane zmluvy s Policajným zborom podľa § 26 ods. 8, ako aj opisu spôsobu vykonávania leteckých činností 13) v objektoch alebo v blízkosti jadrového zariadenia,
  - l) plán nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a s vyhoretým jadrovým palivom vrátane ich prepravy,
  - m) koncepčný plán vyrad'ovania jadrového zariadenia z prevádzky,
  - n) doklad o zabezpečení finančného krytia zodpovednosti za jadrovú škodu okrem úložiska,
  - o) systém odbornej prípravy zamestnancov,
  - p) programy prípravy vybraných zamestnancov,
  - q) programy prípravy odborne spôsobilých zamestnancov,
  - r) doklady o splnení kvalifikačných požiadaviek vybraných zamestnancov a odborne spôsobilých zamestnancov,
  - s) doklady o pripravenosti jadrového zariadenia na uvádzanie do prevádzky, pre skúšobnú prevádzku správa o vyhodnotení uvádzania jadrového zariadenia do prevádzky a pre trvalú prevádzku správa o vyhodnotení skúšobnej prevádzky,
  - t) plán ochrany obyvateľstva krajov v oblasti ohrozenia,
  - u) vymedzenie hraníc jadrového zariadenia spresnením údajov uvedených v bode B písm. k),
  - v) vymedzenie veľkosti oblasti ohrozenia jadrovým zariadením spresnením údajov uvedených v bode B písm. l),
  - w) dokumentácia podľa § 6 ods. 2 písm. j).

D. Dokumentácia potrebná k písomnej žiadosti o povolenie na etapu vyrad'ovania

- a) limity a podmienky bezpečného vyrad'ovania,
- b) dokumentácia systému kvality a požiadavky na kvalitu jadrového zariadenia,
- c) vnútorný havarijný plán,
- d) plán etapy vyrad'ovania,
- e) koncepcia vyrad'ovania pre obdobie po skončení povol'ovanej etapy vyrad'ovania,
- f) plán fyzickej ochrany vrátane zmluvy s Policajným zborom podľa § 26 ods. 8, ako aj opisu spôsobu vykonávania leteckých činností 13) v objektoch alebo v blízkosti jadrového zariadenia,
- g) plán nakladania a prepravy rádioaktívnych odpadov a plán nakladania s konvenčným odpadom z vyrad'ovania,
- h) doklad o zabezpečení finančného krytia zodpovednosti za jadrovú škodu,
- i) program kontrol vybraných zariadení,
- j) prevádzkové predpisy určené úradom,
- k) systém odbornej prípravy zamestnancov,
- l) programy prípravy vybraných zamestnancov,
- m) programy prípravy odborne spôsobilých zamestnancov,
- n) doklady o splnení kvalifikačných požiadaviek vybraných zamestnancov a odborne spôsobilých zamestnancov,
- o) plán ochrany obyvateľstva krajov v oblasti ohrozenia,
- p) zmeny hraníc jadrového zariadenia špecifikáciou údajov uvedených v bode C písm. u),
- q) zmeny veľkosti oblasti ohrozenia jadrovým zariadením špecifikáciou údajov uvedených v bode C písm. v),
- r) kategorizácia vybraných zariadení do bezpečnostných tried.

E. Dokumentácia potrebná k písomnej žiadosti o povolenie na uzatvorenie úložiska a na inštitucionálnu kontrolu

- a) celkové hodnotenie stavu úložiska a jeho prevádzky vrátane opisu zmien a úprav úložiska a ich bezpečnostného hodnotenia,
- b) celkový inventár uložených rádioaktívnych odpadov,

- c) plán uzatvorenia úložiska a inštitucionálnej kontroly vrátane bezpečnostných rozborov,
- d) program monitorovania vrátane návrhu možných nápravných opatrení,
- e) systém odbornej prípravy zamestnancov,
- f) programy prípravy odborne spôsobilých zamestnancov,
- g) doklady o splnení kvalifikačných požiadaviek odborne spôsobilých zamestnancov,
- h) dokumentácia systému kvality a požiadavky na kvalitu jadrového zariadenia,
- i) zmeny hraníc jadrového zariadenia špecifikáciou údajov uvedených v bode C písm. u),
- j) zmeny veľkosti oblasti ohrozenia jadrovým zariadením špecifikáciou údajov uvedených v bode C písm. v).

F. Dokumentácia potrebná k písomnej žiadosti o súhlas na vyňatie jadrového zariadenia z pôsobnosti tohto zákona

- a) konečný opis územia jadrového zariadenia vyradeného z prevádzky a všetkých prác vykonaných počas vyradovania,
- b) súhrnné údaje o množstve a aktivite uložených alebo dlhodobo skladovaných rádioaktívnych odpadov a o množstve ostatných odpadov a materiálov uvoľnených do životného prostredia,
- c) zoznam údajov, ktoré sa budú uchovávať po skončení vyradovania s uvedením času uchovávanía,
- d) výsledky záverečnej kontroly radiačnej situácie podložené nezávislým overením vrátane stanoviska dozorného orgánu nad radiačnou ochranou.

*****

A. Dokumentácia potrebná k písomnej žiadosti o povolenie na prepravu rádioaktívnych materiálov

- a) identifikačné údaje prepravcu,
- b) druh a množstvo rádioaktívnych materiálov určených na prepravu,
- c) prepravná trasa,
- d) predpokladaný dátum prepravy,
- e) bezpečnostná dokumentácia:
  - 1. program ochrany zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia,
  - 2. dopravný poriadok vrátane havarijného dopravného poriadku,
  - 3. dokumentácia systému kvality pre prepravu,
  - 4. plán zabezpečenia fyzickej ochrany,
- f) doklad o schválení typu prepravného zariadenia,
- g) doklad o zabezpečení finančného krytia zodpovednosti za jadrovú škodu, ak sa vyžaduje,
- h) ak ide o povolenie na tranzit jadrových materiálov a vyhoreteho jadrového paliva, doklad od príslušného orgánu štátu odosielateľa, že je zabezpečené ich spätné prevzatie, pokiaľ sa tranzit nedokončí,
- i) súhlas na prepravu jadrových materiálov a vyhoreteho jadrového paliva vydaný príslušnými orgánmi štátu prijímateľa alebo odosielateľa a tranzitných štátov pri medzinárodnej preprave,
- j) vyhlásenie príslušného orgánu štátu prijímateľa, že jadrový materiál alebo vyhoreté jadrové palivo sa bude používať v súlade s osobitným predpisom, 46)
- k) povolenie na dovoz alebo vývoz jadrového materiálu,
- l) platne uzavretá obchodná zmluva odsúhlasená Európskou komisiou, ak ide o jadrový materiál, alebo návrh na uzavretie zmluvy, alebo zmluva medzi žiadateľom a jeho partnerom s presnou špecifikáciou špeciálnych materiálov a zariadení a ich množstva okrem plánovanej prepravy množstiev a materiálov uvedených v osobitných predpisoch, 47)
- m) povolenie na nakladanie s jadrovými materiálmi udelené fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorá jadrové materiály vyváža alebo dováža.

B. Dokumentácia potrebná k písomnej žiadosti o povolenie na dovoz a vývoz jadrových materiálov, vývoz špeciálnych materiálov a zariadení podľa § 14

- a) identifikačné údaje žiadateľa, a to ak je fyzickou osobou, meno a priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého pobytu, ak je právnickou osobou, názov, sídlo, identifikačné číslo organizácie, meno, priezvisko a adresa trvalého pobytu štatutárneho orgánu alebo jeho člena,
- b) druh a množstvo jadrových materiálov, ktoré majú byť dovezené alebo vyvezené, druh a množstvo špeciálnych materiálov a zariadení, ktoré majú byť vyvezené,
- c) názov štátu, do ktorého majú byť jadrové materiály, špeciálne materiály a zariadenia vyvezené alebo z ktorého majú byť jadrové materiály dovezené,
- d) predpokladaný dátum dovozu alebo vývozu,
- e) pri dovoze jadrových materiálov potvrdenie, že žiadateľ o povolenie má povolenie na nakladanie s jadrovými materiálmi alebo že má zmluvne zabezpečenú inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorá je držiteľom povolenia na nakladanie s jadrovými materiálmi, ktorá bude s dovezenými jadrovými materiálmi nakladať,
- f) pri vývoze jadrových materiálov, špeciálnych materiálov a zariadení záruka od štátu prijímateľa, že s jadrovými materiálmi, špeciálnymi materiálmi a zariadeniami sa nebude nakladať v rozpore s požiadavkami medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, 1)
- g) pri dovoze jadrových materiálov, vyhlásenie žiadateľa o povolenie, v ktorom sa zaväzuje
  - 1. nepoužívať uvedený materiál alebo zariadenie na účely, ktoré by boli v rozpore s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, 1) a napomáhali by dosiahnutie akýchkoľvek vojenských cieľov,
  - 2. zabezpečiť fyzickú ochranu uvedených materiálov a zariadení v súlade s § 26,
  - 3. neodovzdať uvedený materiál alebo zariadenia inej fyzickej osobe alebo právnickej osobe bez súhlasu úradu.